

Додаток
до рішення виконавчого комітету

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення виконавчого комітету
03 листопада 2022 року
№ 220

Концепція впровадження системи енергетичного менеджменту в Теофіпольській територіальній громаді

I. Загальна частина

Система енергетичного менеджменту – комплекс взаємопов'язаних елементів, що формують систему управління енергетичним споживанням, яка включає в себе організаційну структуру, функції управління, обов'язки та відповідальність, стратегію, процедури, процеси, ресурси для формування, впровадження, досягнення цілей енергетичної ефективності.

Цей вид управлінської діяльності спирається на політику Теофіпольської селищної територіальної громади (далі – громади) в питаннях використання енергоресурсів, має власні цілі та завдання, відповідну організаційну структуру, кадрове, інформаційне та фінансове забезпечення, особливі процедури планування, впровадження, оцінки діяльності у сфері енергоспоживання.

Реалізація стратегії розвитку інфраструктури, соціальної сфери громади та її фінансів потребує вирішення питань використання енергетичних ресурсів на засадах професійного управління та принципах сталого розвитку.

Досвід європейських країн та українських міст щодо впровадження та функціонування системи енергетичного менеджменту дозволяє говорити про високу ефективність такого заходу, що пов'язано зі зниженням витрат на енергоресурси та підвищенням ефективності використання бюджетних та залучених коштів на модернізацію об'єктів муніципальної інфраструктури, що пов'язані зі споживанням енергоносіїв. Тому ознайомившись з досвідом європейських та українських міст, вирішено у Теофіпольській територіальній громаді запровадити систему енергетичного менеджменту.

II. Мета і основне завдання Концепції

Метою Концепції є визначення стратегії формування професійних управлінських механізмів та прийняття рішень в сфері споживання енергоносіїв, які у перспективі забезпечать для громади:

- раціональне використання бюджетних коштів на придбання енергоресурсів;
- оптимізацію структури споживання енергоресурсів;
- підвищення ефективності використання всіх видів енергоносіїв;
- покращення якості надання енергетичних послуг та можливостей для їх регулювання;

- налагодження енергоефективної експлуатації споруд, будівель, житлових будинків, систем централізованого теплозабезпечення та обладнання генерації енергії;
- скорочення викидів CO₂, розвиток екологічно орієнтованої економіки, підвищення якості життя;
- формування ощадливої поведінки споживачів енергетичних послуг;
- запровадження системи економічного стимулювання енергозберігаючих заходів в бюджетних установах, організаціях та комунальних підприємствах;
- залучення інвестицій у процеси технологічної та енергоефективної модернізації інфраструктури громади.

Основним завданням Концепції є вибір організаційно-управлінських та технологічних підходів, на підставі яких мають бути визначені пріоритети громади у цих питаннях і розроблена модель системи енергетичного менеджменту для комунальної сфери.

III. Переваги енергетичного менеджменту в порівнянні з традиційним контролем споживання енергетичних ресурсів

На відміну від традиційного контролю споживання паливно-енергетичних ресурсів енергетичний менеджмент включає такі задачі:

1. аналіз ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів;
2. оптимальне регулювання процесів теплопостачання;
3. прогнозування обсягів споживання паливно-енергетичних ресурсів в залежності від погодних умов та інших впливових факторів;
4. оптимальне планування ремонтно-технічного обслуговування систем теплопостачання;
5. розробка енергоефективних заходів та визначення пріоритетів їх реалізації;
6. моніторинг фактичної техніко-економічної ефективності енергоефективних заходів.

Впровадження системи енергоменеджменту за вимогами стандарту ДСТУ ISO 50001:2020 дозволяє організаціям послідовно і з найменшими витратами поліпшити ефективність виробництва і використання енергії, а також отримати значні вигоди за рахунок оптимального використання своїх енергоресурсів та енергетичних активів, зменшуючи, таким чином, вартість споживання енергії та ресурсів. Значну роль в успішному функціонуванні системи енергоменеджменту відіграють співробітники організацій. Тому відповідне управління персоналом і його мотивація можуть сприяти значному зниженню витрат при ремонті та обслуговуванні обладнання.

IV. Існуючий стан управління енергоресурсами в громаді

Сучасні технологічні можливості енергоефективного поліпшення будівель і систем бюджетних установ, організацій та комунальних підприємств громади, зокрема регулювання споживання енергоресурсів в залежності від обсягу завдань та функцій, використовується не в достатній мірі. Роботи з розробки та впровадження заходів з енергозбереження носять, як правило, спонтанний

характер. Бюджет громади виступає основним джерелом реалізації проектів з енергоефективності в комунальній інфраструктурі. Цілісна система управління процесами енергоспоживання практично відсутня. Моніторинг споживання енергоресурсів здійснюється на місцях у дуже спрощеній формі, а аналіз ефективності використання енергоресурсів майже не проводиться. Усе це призводить не тільки до необґрунтовано високих витрат енергоресурсів через наявність застарілих технологій, систем і обладнання, але й до зниження якості енергетичних послуг при спробах організувати заощадження енергоресурсів.

За відсутності чіткої інформації щодо обсягів енергоспоживання та факторів, які суттєво впливають на споживання енергії, неможливо оцінити ефективність використання енергії по кожному конкретному об'єкті. Саме тому у період стрімкого зростання цін на енергоносії в Україні чи не єдиною можливістю стабілізації енергетичного ринку через управлінські рішення стало введення обмежень на споживання енергії (лімітування). Цей підхід дозволив, з одного боку, зменшити споживання енергії, але з іншого боку, призвів до погіршення якості основних енергомістких послуг (теплопостачання, освітлення, водопостачання). Тому лімітування енергоносіїв можна розглядати лише як тимчасовий захід на шляху до вирішення проблеми управління енергоспоживанням.

Відсутність фахівців, оперативних даних про енергоспоживання в бюджеті, інформаційних та фінансових інструментів створює проблеми при плануванні енергоощадної діяльності, інвестуванні в енергоефективні проекти і подальшій експлуатації модернізованих об'єктів.

Реалізація енергоефективних проектів у бюджетних установах (таких, як: капітальний ремонт систем теплопостачання, заміна вікон та дверей на енергоефективні аналоги, переведення котелень на альтернативні види палива тощо) громади свідчить, що впровадження сучасного високотехнологічного обладнання дає можливість заощаджувати значні обсяги енергоресурсів, але при цьому проблеми організаційно-управлінського та технічного характеру залишаються невирішеними.

V. Концептуальна модель створення системи енергоменеджменту для громади

Для громади пропонується скористатись набутим досвідом пілотних міст у процесі реалізації демонстраційних проектів зі створення комп'ютеризованої системи управління енергоспоживанням для бюджетної сфери міст та громад, які мають розвинену систему управління споживанням енергії. Пропоновані новачки в системі управління мають забезпечити цілісність процесів управління споживанням енергоресурсів і поєднати їх з традиційними видами управлінської діяльності.

Система управління енергоспоживанням для громади має поєднати в собі увесь спектр завдань, які стосуються контролю за енергоспоживанням та умовами комфорту, планування видатків на придбання енергоресурсів,

ефективної експлуатації будівель, енергоефективного проектування, будівництва та реконструкції об'єктів, залучення інвестицій.

Реалізація запропонованої концепції дозволить створити в Теофіпольській територіальній громаді сучасну систему управління енергоспоживанням для бюджетних установ та комунальних підприємств, яка містить наступне:

1. сформовану цілісну політику управління використанням енергії на засадах сталого розвитку;
2. створену спеціалізовану ланку з енергоменеджменту в системі управління громадою, спроможну розробляти і втілювати у життя подібну політику;
3. створену електронну базу даних про об'єкти енергоспоживання, засобів для оперативного збору та аналізу даних про споживання енергії на кожному конкретному об'єкті та фактори, які суттєво впливають на це споживання;
4. створену систему контролю та звітності у питаннях ефективності використання енергії;
5. ефективне використання коштів, направлених на впровадження проєктів модернізації об'єктів, що споживають, транспортують та виробляють енергоресурси;
6. розроблений механізм мотивування енергоощадної поведінки персоналу та споживачів.

VI. Перевірка системи енергетичного менеджменту

Стандарт ДСТУ ISO 50001:2020 «Системи енергетичного менеджменту» дає можливість розробити системи та процеси, необхідні для поліпшення енергетичної результативності. Згідно вимог стандарту основою енергетичного менеджменту є постійне функціонування циклу, що включає наступні аспекти:

- планування;
- реалізація;
- перевірка;
- контроль;
- вдосконалення.

У системі енергетичного менеджменту Теофіпольської територіальній громаді передбачається наступне:

1. забезпечення введення плану енергетичних вимірів та постійного моніторингу в запланованих інтервалах часу;
2. забезпечення постійної перевірки всіх засобів вимірювання в системі енергетичного менеджменту;
3. забезпечення через певні інтервали часу відповідності системи енергетичного менеджменту з українськими нормами та законодавчими актами, з метою постійного удосконалення;
4. створення та документація системи корегувальних та попереджувальних дій щодо невідповідності ефективності споживання енергоресурсів запланованим показникам;

5. створення системи зберігання даних функціонування системи енергетичного менеджменту, що свідчать про її результативність та відповідність системи вимогам ДСТУ ISO 50001:2020.

Застосування постійної перевірки сприятиме формуванню позитивного іміджу громади, яке демонструє постійне дотримання нормативно-правових вимог у галузі енергоефективності, економії природних ресурсів, зниження екологічних ризиків та ризиків, пов'язаних з енергопостачанням і енергоспоживанням, що в результаті підвищить інвестиційну привабливість Теофіпольської територіальної громади.

**Заступник селищного голови
з питань діяльності виконавчих
органів ради**

Юлія КАРБОВСЬКА